

UDK 625.7 : 624.2/8

CODEN CSMVB2

YU ISSN 0411—6380

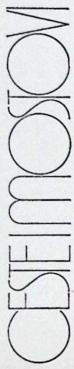
CESTE I MOSTOVI

Vol. 29

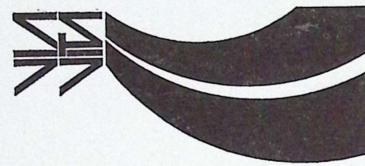
Zagreb, 1983.

Broj 6-7

GLASILO SAVEZA DRUŠTAVA
ZA CESTE HRVATSKE I
SAVEZA DRUŠTAVA ZA
PUTOVE JUGOSLAVIJE

Kaciju XI kongresa SDPJ

Ovaj dvostrukoj časopisu »Ceste i mostovi« daje prikaz rada XI kongresa Saveza društava za puteve Jugoslavije, koji je održan od 28. do 30. listopada 1982. godine u Opatiji u dvoransama hotela »Kvarner« i »Adriatica«. Kao što vam je poznato, organizacija rada XI kongresa s pratećim manifestacijama te izdavanje kongresne publikacije (u dvoje knjige) obavio je kao domaćin Savez društava za ceste Hrvatske.

Osnovu za rad XI kongresa dali su referati objavljeni u kongresnoj publikaciji. U 169 referata iz tri teme obuhvaćena je aktualna razvojna, stručno-tehnička i društveno-ekonomika problematika iz područja cesta i aerodroma. Prigra, uz opći prikaz kongresne publikacije, objavljeno i izbor od 6 referata autora iz gotovo svih republičkih i položajskih društava, a istovremeno i dio podtima. Smatramo da ovi referati obrađuju problematiku značajnu u jugoslavenskim relacijama, a istovremeno razvoju cesta i aerodroma, kao što je smislu) inciraju rješavanje, posebno danas, aktualnih problema u području razvoja cesta i aerodroma, ekologija i cesta, diljem pri nasploh cestarine.

Rad XI kongresa prikazan je prema realiziranom programu. Diskusije temeljene na referatima i generalnim izvještajima, vodene po temama i podtemama, dane su u cijelosti. Posebno ukazujuemo na zaključće XI kongresa kao smjernice i putkazu, kako za cijelokupnu aktivnost Saveza društava za puteve Jugoslavije te republičkih i pokrajinskih društava, tako i za svakog pojedinačnog člana.

Za Urednički odbor
Darko Milinarić, dipl. inž. grad.
glavni i odgovorni urednik

Poziv na KOLEKTIVNO UČLANJENJE
Časopis »Ceste i mostovi« izdaje Savez društava za ceste Hrvatske, član Saveza društava za puteve Jugoslavije. Pozivamo sve kolektive čije je djelatnost vezana za područje cestogradnje, mostogradnje i cestovnog trupa i u Savez društava za ceste Hrvatske.

Osnovna je svrha časopisa »Ceste i mostovi« da upoznaje članstvo s najnovijim dostignućima i istiskovima u projektiranju, građevinarstvu, održavanju i svim aktivama na unapređenju cestovne mreže. Kolektivna članarina određena se razmjerno veličini i značenju poduzeća — kolektivno člana, najniža može iznositi 1.600 dinara. Kolektivni članovi, uplatom članarine, besplatno primaju časopis. Godišnja pretplata: za poduzeća — 900.— dinara; za ostale pretpлатnike — 160.— dinara; za inozemstvo — 72 US dolara. Pojedini primjerici: za poduzeće — 100.— dinara; primjerak u prodaji 40.— dinara.

Članovi Saveza društava za ceste Hrvatske, uplatom članarine, stječuju pravo na besplatan primanje časopisa. Godišnja članarina je od 160.— dinara. Ojenna oglasa: omotna stranica — 6.000.— dinara; unutarnja 1/1 — 5.000.— dinara, 1/2 — 3.600.— dinara, 1/4 — 2.500.— dinara; inozemni oglasi: 1/1 — 660 US dolara, 1/2 — 500 US dolara, 1/4 — 350 US dolara.

SADRŽAJ

Osvrt na publikaciju XI kongresa SDPJ

Tema 2.1. Planiranje i projektiranje cesta

Tema 2.2. Projektiranje cestovnog trupa i kolničkih konstrukcija te cestogradnji materijali

Tema 2.3. Projektiranje objekata

Tema 2.4. Gradnja i mehanizacija u cestogradnjui

Tema 2.5. Održavanje, eksploatacija i sigurnost prometa na cestama

Tema 2.6. Gradske prometne površine

Tema 2.7. Aerodromi

Tema 2.8. Ekološka problematika cestovnih prometica

Tema 2.9. Oprema pitanja znanstvenog i nastavnog rada

Tema 2.10. Ceste i aerodromi u ONO

Tema 2.11. druge

Tema 2.12. Odbrana

Tema 2.13. referat

Tema 2.14. referat

Tema 2.15. referat

Tema 2.16. referat

Tema 2.17. referat

Tema 2.18. referat

Tema 2.19. referat

Tema 2.20. referat

Tema 2.21. referat

Tema 2.22. referat

Tema 2.23. referat

Tema 2.24. referat

Tema 2.25. referat

Tema 2.26. referat

Tema 2.27. referat

Tema 2.28. referat

Tema 2.29. referat

Tema 2.30. referat

Tema 2.31. referat

Tema 2.32. referat

Tema 2.33. referat

Tema 2.34. referat

Tema 2.35. referat

Tema 2.36. referat

Tema 2.37. referat

Tema 2.38. referat

Tema 2.39. referat

Tema 2.40. referat

Tema 2.41. referat

Tema 2.42. referat

Tema 2.43. referat

Tema 2.44. referat

Tema 2.45. referat

Tema 2.46. referat

Tema 2.47. referat

Tema 2.48. referat

Tema 2.49. referat

Tema 2.50. referat

Tema 2.51. referat

Tema 2.52. referat

Tema 2.53. referat

Tema 2.54. referat

Tema 2.55. referat

Tema 2.56. referat

Tema 2.57. referat

Tema 2.58. referat

Tema 2.59. referat

Tema 2.60. referat

Tema 2.61. referat

Tema 2.62. referat

Tema 2.63. referat

Tema 2.64. referat

Tema 2.65. referat

Tema 2.66. referat

Tema 2.67. referat

Tema 2.68. referat

Tema 2.69. referat

Tema 2.70. referat

Tema 2.71. referat

Tema 2.72. referat

Tema 2.73. referat

Tema 2.74. referat

Tema 2.75. referat

Tema 2.76. referat

Tema 2.77. referat

Tema 2.78. referat

Tema 2.79. referat

Tema 2.80. referat

Tema 2.81. referat

Tema 2.82. referat

Tema 2.83. referat

Tema 2.84. referat

Tema 2.85. referat

Tema 2.86. referat

Tema 2.87. referat

Tema 2.88. referat

Tema 2.89. referat

Tema 2.90. referat

Tema 2.91. referat

Tema 2.92. referat

Tema 2.93. referat

Tema 2.94. referat

Tema 2.95. referat

Tema 2.96. referat

Tema 2.97. referat

Tema 2.98. referat

Tema 2.99. referat

Tema 2.100. referat

Tema 2.101. referat

Tema 2.102. referat

Tema 2.103. referat

Tema 2.104. referat

Tema 2.105. referat

Tema 2.106. referat

Tema 2.107. referat

Tema 2.108. referat

Tema 2.109. referat

Tema 2.110. referat

Tema 2.111. referat

Tema 2.112. referat

Tema 2.113. referat

Tema 2.114. referat

Tema 2.115. referat

Tema 2.116. referat

Tema 2.117. referat

Tema 2.118. referat

Tema 2.119. referat

Tema 2.120. referat

Tema 2.121. referat

Tema 2.122. referat

Tema 2.123. referat

Tema 2.124. referat

Tema 2.125. referat

Tema 2.126. referat

Tema 2.127. referat

Tema 2.128. referat

Tema 2.129. referat

Tema 2.130. referat

Tema 2.131. referat

Tema 2.132. referat

Tema 2.133. referat

Tema 2.134. referat

Tema 2.135. referat

Tema 2.136. referat

Tema 2.137. referat

Tema 2.138. referat

Tema 2.139. referat

Tema 2.140. referat

Tema 2.141. referat

Tema 2.142. referat

Tema 2.143. referat

Tema 2.144. referat

Tema 2.145. referat

Tema 2.146. referat

Tema 2.147. referat

Tema 2.148. referat

Tema 2.149. referat

Tema 2.150. referat

Tema 2.151. referat

Tema 2.152. referat

Tema 2.153. referat

Tema 2.154. referat

Tema 2.155. referat

Tema 2.156. referat

Tema 2.157. referat

Tema 2.158. referat

Tema 2.159. referat

Tema 2.160. referat

Tema 2.161. referat

Tema 2.162. referat

Tema 2.163. referat

Tema 2.164. referat

Tema 2.165. referat

Tema 2.166. referat

Tema 2.167. referat

Tema 2.168. referat

Tema 2.169. referat

Tema 2.170. referat

Tema 2.171. referat

Tema 2.172. referat

Tema 2.173. referat

Tema 2.174. referat

Tema 2.175. referat

Tema 2.176. referat

Tema 2.177. referat

Tema 2.178. referat

Tema 2.179. referat

Tema 2.180. referat

Tema 2.181. referat

Tema 2.182. referat

Tema 2.183. referat

Tema 2.184. referat

Tema 2.185. referat

Tema 2.186. referat

Tema 2.187. referat

Tema 2.188. referat

Tema 2.189. referat

Tema 2.190. referat

Tema 2.191. referat

Tema 2.192. referat

Tema 2.193. referat

Tema 2.194. referat

Tema 2.195. referat

Tema 2.196. referat

Tema 2.197. referat

Tema 2.198. referat

Tema 2.199. referat

Tema 2.200. referat

Tema 2.201. referat

Tema 2.202. referat

Tema 2.203. referat

Tema 2.204. referat

Tema 2.205. referat

Tema 2.206. referat

Tema 2.207. referat

Tema 2.208. referat

Tabelal

Približno ovakva struktura zastupljena je i inače na recimo, da relativno malo referata objavljaju autori iz opštivosti.

Konačno, nešto i o kvaliteti i broju referata. Na to su se referata koji prikazuju začajna nova dostignuća iz poslednjih godina, ali i prethodnih problemi rješavanih više-majući na standardni način.

Ukupni broj objavljenih referata (168) dosta je velik, livo upitati se koji su razlozi dobrog odziva autora za pisanje referata?

U prvom bismu redu rekli da je bilo dosta tema, odnosno materijala za dobro, tako le oplirile godinu dana prije konferencije, došlo do velikog smanjenja investicija u infrastrukturu, prije toga sino imali vrio intenzitetu i gradnju novih objekata pracevnu svim drugim potrebnim aktivnostima, kao što su planiranje, projektiranje, istražni radovi, znanstvena istraživanja i dr.

Dalje, bilo je i dosta vremena, jer su pripreme za Kongres počele dve godine prije njegovog održavanja.

I, konačno, općenito sve više piše. Dok su za noke od prošlog kongresa poledini stručnjaci direktno nagovarani da napisu anketu za Kongres, i jedva se prikupilo pedeset referata, sada je interes (a i broj autora koji znaju napisati referati) znatno veći. Tendenčija postaje velikog broja referata na Kongresu općenito je prisutna kod nas (a ista je situacija i u svijetu). Tako se zbornik radova XVII. kongresa JUDIMK-a (Sarajevo, 1982.) sastojao od četiri knjige sa 143 konstruktora, održanog u VII. Kongresu SDPKJ (Saveze društava konstruktoru), održanog ove godine u Čavtatu, imala je pet knjiga sa 190 referata.

XI. kongres SDPJ sljedi ove tendencije.

Broj pristiglih referata u njihova struktura izazvani su kod Uredničkog odbora dilema da li objaviti sve, referate s pozitivnom recenzijom ili načinim određujućim selekciju.

Tu se javilo pitanje kriterijuma po kojima bi se to eventualno provedlo, a koji nisu različitim. Naime, sadržaji i oblik publikacije radova usko su vezani za organizaciju i način objavljanja kongresa.

XI. kongres SDPJ organiziran je po istom konceptu kao i svaki prethodni, ali i više autora svedeno da u rješavanju pojedinih stručnih ili znanstvenih problema sve više prevladava ekspertna radna skupina, a ne svakom slučaju podređivati. Timski način rada kod rješavanja problema ili projekata, danas je, naime, vrlo poželjan a u nekim situacijama i jedino moguć. U odnosu na prosle kongresove ovdje je u tom smislu zapazen jasan napredak.

Kvalifikacije autora referata bile su različite — od stručnih radnika srednje spreme do znanstvenih radnika na visokom nivou. Većinski je bio udio autora sa znanstvenim i nastavnim statusom (59 od 123). Ovo svjedoči o znatnom angažiranju znanstvenih kadrova na pitanjima vezanim za problematiku razmatranu na kongresima SDPJ.

Pored toga ne treba smetnuti s umu da je područje interesa Kongresa SDPJ vrlo široko. U području »Aktualne problematike planiranja, projektiranja, građenja i održavanja cesta i aerodroma« imali smo takо npr. 13 tema od kojih je 10 imalo projektno po okviru 12 referata, što nije mnogo, jer bi se za svaku od tih tema moglo organizirati posebno savjetovanje.

Tako je prevagnula odluka da se objave svi referati prihvaci od drustava za puteve.

Smatramo da je publikacijom ovog Kongresa dobiven dragocjeni dokumentacijski materijal, koji će imati veliko značenje za daljnju jugoslavensku praksu.

Međutim, s obzirom na dostignuti razvojni stručni i stručni područja kojima se bavi naš Kongres, smatramo (a takav je raspisava bilo i na Kongresu) da je došlo vrijeme da se razmislji o promjenama u organizaciji i načinu održavanja budućih kongresova, što bi imalo održiva i na kontinuirane slijedeće publikacije.

Vidljivo je da je naivije autora zaposleno na fakultetima, u SIZ-ovima za ceste i u institutima.

UVOD

Planiranje cesta, kao osnovni instrument politike razvoja i održavanja ove grane privredne infrastrukture, potrebno je podvrati kritičkoj analizi kroz sljedeće polazne osnove:

1. Sustav planiranja cesta kao segment ukupnoga društvenog planiranja,
2. Organizacija planiranja cesta u okviru organizacijskih oblika upravljanja cestama,
3. Prepostavke i osnovni principi planiranja izgradnje i održavanja cesta,
4. Metodološki pristup, vrste planova i pranje izvršenja plana razvoja i održavanja cesta.

Specifičnost našeg samoupravnoga društvenog organiziranja zahtijeva vrlo precizno definiranje određenog sustava, njegovih organizacijskih oblika i metodološkog pristupa. Nejasnoće, otvorene dileme i nestručan pristup u definiranju sustava planiranja cesta učinili su ga vrlo komplikiranim i krajnje neefektivnim.

Poštivaljuti složenost odnosa, koje nameće naš samoupravni sustav, nije moguće a da se već na početku ne ukaže na gotovo pančić »robovanje« formalnim organizacijskim formama, shemama, proceduri i nerealanim pristupima. Nejasnoće, otvorene dileme i nestručan pristup u definiranju sustava planiranja cesta učinili su ga vrlo složenim i krajnjim neefektivnim.

Organizacijski oblici upravljanja cestama, a samim tim i planiranje, moraju biti usklađeni prvenstveno s prirodom i sustavom cesta, kojeg smo, s obzirom na funkciju, podjeljili na lokalne, regionalne i magistralne. Ako neka cesta lokalnog značenja, interes za njezin razvoj i održavanje izražava se prevenstveno na tom lokalnom području, pa je u tom smislu i sustav upravljanja i sustav planiranja potreban svestri u razini tog lokalnog područja. Analogno tome, za sustav regionalnih cesta, potrebo je odlučiti o razvoju i održavanju svetskih na razini regije, a za magistralne ceste na razini republike. (Iznimno, s obzirom na općejugoslavenski i šire međunarodno značenje magistralne ceste br. 1 – Štrudelj – Šibenik–Zagreb, potrebno bi bilo izdici sustav održavanja na nivou razvoju i održavanju na razini Jugoslavije.)

Ovakvo stanje i logika u razvoju i održavanju cesta potrebuje je odlučiti način i način održavanja cesta. Sigurno je jedno – ukratko i važećo kategorizaciji cesta. Sigurno je jedno – sve formalno proglašene magistralne ceste u Jugoslaviji nemaju u isto vrijeme i magistralno značenje, i isto tako, sve proglašene regionalne ceste nemaju regionalno značenje. Ovo je vrlo značajno pitanje za pravilno funkcioniranje sustava upravljanja, finansiranja i planiranja cesta.

Dok se formalno-pravna strana planiranja cesta, govorio kod svake izmjene zakonske i ostale regulative, razmatrala, mijenjala i komplisirala, susjedinsku stranu, koja je trebala staviti u prvi plan kvalitetu i esikasnost planiranja cesta, gotovo da nije ni zamjećivana. Suvremenije metode matematičkih modela, cost-benefit analize, mrežnog planiranja i ostale, naiste su u našoj praksi planiranja cestovne infrastrukture na vrlo skromnu primjenu.

Prikaz referata po državima za ceste	
Društvo za ceste	Broj referata
SR Bosna i Hercegovina	11
SR Crna Gora	2
SR Hrvatska	78
SR Makedonija	7
SR Slovenija	16
SAP Vojvodina	43
Sekcija za aerodrome	3
Ukupno	169

Može se primijetiti da je broj referata po pojedinim državama dosta nejednačen. Vjerujemo da bi relativno manji broj referata bilo relativno manji broj referata bilo još zanimljiv temu za referiranje.

Također se vidi da je broj objavljenih referata općenito dosta velik.

Na nekoliko posljednjih kongresa SDPJ objavljen je ovaj broj referata:

VII. kongres — Mostar, 1969	37
VIII. kongres — Skopje, 1972	53
IX. kongres — Portorož, 1975	49
X. kongres — Arandelovac, 1978	113

Primjetna je tendencija povećanja broja referata, što je osobito došlo do izražaja na X. i XI. kongresu.

Kada je riječ o autorima, zamijećeno je da znatan broj referata, dva ili više autora (jedan referat od pet tri autora i trideset pet referata od dva autora), zatim referata od dva ili više autora (jedan referat od pet tri autora, dva referata od cetiri autora, zatim referata od pet broj referata i slično) predstavljaju sredinu i vrlo malo referata.

Broj pristiglih referata u njihova struktura izazvani su kod Uredničkog odbora dilema da li objaviti sve, referate s pozitivnom recenzijom ili načinim određujućim selekciju.

Tu se javilo pitanje kriterijuma po kojima bi se to eventualno provedlo, a koji nisu različitim. Naime, sadržaji i oblik publikacije radova usko su vezani za organizaciju i način objavljanja kongresa.

XI. kongres SDPJ organiziran je po istom konceptu kao i svaki prethodni, ali i više autora svedeno da u rješavanju pojedinih stručnih ili znanstvenih problema sve više prevladava ekspertna radna skupina, a ne svakom slučaju podređivati. Timski način rada kod rješavanja problema ili projekata, danas je, naime, vrlo poželjan a u nekim situacijama i jedino moguć. U odnosu na prosle kongresove ovdje je u tom smislu zapazen jasan napredak.

Kvalifikacije autora referata bile su različite — od stručnih radnika srednje spreme do znanstvenih radnika na visokom nivou. Većinski je bio udio autora sa znanstvenim i nastavnim statusom (59 od 123). Ovo svjedoči o znatnom angažiranju znanstvenih kadrova na pitanjima vezanim za problematiku razmatranu na kongresima SDPJ.

Pored toga ne treba smetnuti s umu da je područje interesa Kongresa SDPJ vrlo široko. U području »Aktualne problematike planiranja, projektiranja, građenja i održavanja cesta i aerodroma« imali smo takо npr. 13 tema od kojih je 10 imalo projektno po okviru 12 referata, što nije mnogo, jer bi se za svaku od tih tema moglo organizirati posebno savjetovanje.

Tako je prevagnula odluka da se objave svi referati prihvaci od drustava za puteve.

Smatramo da je publikacijom ovog Kongresa dobiven dragocjeni dokumentacijski materijal, koji će imati veliko značenje za daljnju jugoslavensku praksu.

Medutim, s obzirom na dostignuti razvojni stručni i stručni područja kojima se bavi naš Kongres, smatramo (a takav je raspisava bilo i na Kongresu) da je došlo vrijeme da se razmislji o promjenama u organizaciji i načinu održavanja budućih kongresova, što bi imalo održiva i na kontinuirane slijedeće publikacije.

Vidljivo je da je naivije autora zaposleno na fakultetima, u SIZ-ovima za ceste i u institutima.

Sustav, organizacija i metodološki pristup planiranju cesta i prijedlozi -iskustva i prijedlozi

Željko VIVODA, dipl. ek.

SIZ za ceste Hrvatske, Zagreb
prihvaćeno: 7. VII 1983.

Vrsta organizacije	Udjio referata (%)
Fakulteti	42,2
Instituti	17,1
Projektne organizacije	13,6
RO za ceste i građevinske radne organizacije	9,4
Ostali	7,7
	10,0

Prof. dr BRANIMIR BABIC, dipl. inž.

pregledni rad
UDK 625.71.001 : 001.8 : 338.94
IRRD 10

1. SUSTAV PLANIRANJA CESTA KAO SEGMENT UKUPNOGA DRUŠTVENOG PLANIRANJA
Definirajući ceste kao javno dobro u općoj upotrebi, a djelatnost na njima od posebnog društvenog interesa, a